

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแผนพัฒนาระบบขนส่งมวลชนในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลในปี พ.ศ. 2547 – 2552 รวมถึงทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้อาศัยในอาคารชุดพักอาศัยที่มีต่อระบบขนส่งมวลชนระบบรางและการใช้รถยนต์ส่วนตัว เพื่อหาแนวโน้มการทดแทนการใช้รถยนต์ส่วนตัวด้วยระบบขนส่งมวลชนระบบราง และเสนอแนะมาตรการควบคุมจำนวนพื้นที่จอดรถยนต์ที่เหมาะสมของอาคารชุดพักอาศัยในเขตการให้บริการของระบบขนส่งมวลชนระบบราง ดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงการสำรวจ โดยอาศัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 415 คน ซึ่งเป็นผู้พักอาศัยในอาคารชุดพักอาศัยที่มีระยะเดินทางจากสถานีเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนระบบรางไม่เกิน 600 เมตร ทั้งผู้ที่มีรถยนต์และไม่มีรถยนต์ รวมทั้งผู้ดูแล และผู้พัฒนาโครงการอาคารชุดพักอาศัย

จากการศึกษา พบว่า รัฐบาลจะขยายเส้นทางให้บริการจาก 43.7 กิโลเมตร เพิ่มขึ้นอีก 247.3 กิโลเมตร ซึ่งเป็นการขยายเส้นทางไปสู่ชานเมือง จำนวน 7 เส้นทาง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว โดยคาดการณ์ว่าปี พ.ศ. 2553 ประชาชนจะใช้ระบบขนส่งมวลชนระบบรางเพิ่มขึ้น 10 เท่า และลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวลงร้อยละ 50

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติและพฤติกรรมผู้อาศัยจากแบบสอบถาม พบว่า ปัจจุบันอาคารชุดมีพื้นที่จอดรถยนต์ที่ไม่ได้ใช้งานร้อยละ 32.04 โดยมีผู้อยู่อาศัยที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 67.80 เนื่องจากจุดหมายส่วนใหญ่อยู่นอกเส้นทางของระบบราง โดยผู้อยู่อาศัยมีทัศนคติต่อระบบขนส่งมวลชนระบบรางในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) ซึ่งเป็นผลมาจากอัตราค่าโดยสารที่สูงและเส้นทางไม่ครอบคลุม และมีทัศนคติในระดับปานกลางต่อพื้นที่จอดรถยนต์ (ค่าเฉลี่ย 3.35) สอดคล้องกับการวิเคราะห์ที่พบว่า ถ้าสามารถลดระยะเวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชนระบบรางลง ประชาชนมีแนวโน้มลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวลง และใช้ระบบขนส่งมวลชนมากขึ้น

เมื่อแผนพัฒนาระบบขนส่งมวลชนแล้วเสร็จ ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 64.30 เห็นว่า ควรลดพื้นที่จอดรถยนต์ และเห็นว่าควรมีการปรับแก้กฎหมาย โดยกำหนดให้อัตราเฉลี่ยของพื้นที่ต่อห้องอยู่ที่ 75.75 ตารางเมตรต่อคัน ซึ่งผู้ใช้รถยนต์ส่วนตัวจะเปลี่ยนมาเดินทางด้วยระบบรางร้อยละ 40.50 นั่นคือสัดส่วนของพื้นที่อาคารต่อจำนวนที่จอดรถยนต์ควรจะเพิ่มขึ้นเป็น 200 ตารางเมตรต่อคัน เมื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการในมาตรการที่เสนอแนะใหม่เทียบกับมาตรการที่มีอยู่เดิม พบว่า อัตราผลตอบแทนที่ได้เพิ่มขึ้น 11.98% และสามารถปรับลดราคาขายได้อย่างน้อย 9.70% โดยที่ผลตอบแทนยังมากกว่าการประมาณการด้วยมาตรการเดิม ซึ่งส่งผลดีทั้งต่อภาครัฐบาลและผู้พัฒนาโครงการ รวมถึงประชาชนที่ต้องการอาคารชุดพักอาศัย ตลอดจนสังคมโดยรวมอีกด้วย